

Sunaikintų pasaulių Atminties tiltas – tarp Gargždų ir Rainių

Kaip žinia, iki 1941-ųjų vasaros Lietuvos istorijoje ir teritorijoje nebuvo tokio masto masinių žmonių žudynių, kokias surengė įžengusi nacių okupacinė valdžia bei jos parankiniai. Po šios vasaros Lietuvos miestų ir miestelių prieigos, pradedant Gargždais bei baigiant Rainiais, tapo nusėtos masinėmis kapavietėmis. Tikslu pagerbti aukas, priminti tai, kas įvyko prieš 80 metų bei nepasikartotų, Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti organizavo projektą „Atminties kelias 1941 – 2021“. Jis prasidėjo karštą birželio 23-iosios dieną Gargžduose ir baigėsi šiais metais šaltą, gūdžią gruodžio 9-ąją, 40-šimtoje vietoje, Rainiuose. Eilėje miestų ir miestelių *Atminties kelyje* dalyvavo moksleiviai, mokytojai, savivaldos, bendruomenių atstovai, kultūros darbuotojai, dvasininkai, empatiški jauni ir vyresni žmonės, žydų bendruomenių atstovai. Šio pirmojo kelio avangarde ėjo LR ministrė pirmininkė Ingrida Šimonytė, Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas, vėliau jungėsi kitų rajonų merai, LR seimo nariai. Renginiai iš karto patraukė tarptautinės bendruomenės dėmesį ir pagarbą, tad atminimo vietose dalyvavo ir keletas užsienio šalių ambasadorių.

Paskutinė Atminties kelio stotelė – Rainiai, kur 18 kilometrų nuo Telšių į pietus, nedideliame miestelyje, nuo 1941 m. vidurio iki pabaigos vykdytos masinės žydų tautos žudynės. Prie paminklo Holokausto aukoms atminti kalbėjo Telšių savivaldybės meras Kęstutis Gusarovas, Izraelio valstybės ambasadorius Lietuvoje Yossef Levy, JAV ambasadorius Lietuvoje Robert Stuart Gilchrist, Vokietijos Federacinės Respublikos ambasadorius Lietuvoje Mathias Sonn, Kanados ambasados laikinasis reikalų patikėtinis Richard Martin Nielsen, Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky. Kalbų motyvuose akcentuojami nužudytųjų atminimas ir pagerbimas, istorizmas ir komparatyvistiniai atsakomybės aspektai. „*Atminties kelio* projekto čia susirinkusiems pristatinėti nereikia, einantiems šiuo keliu, jis puikiai žinomas,“ – sakė Tarptautinės komisijos vykdomasis direktorius Ronaldas Račinskas.

Renginio kulminacijoje mirusiųjų atminimo maldą *Kadiš* sukalbėjo nusipelnęs pedagogas, garbingas telšiškis Miša Jakobas. Prie aukų paminklo buvo dedami akmenėliai – nedūlantys atminties ženklas, kad žmonių ilgimasi, jie prisimenami...

Tarp Atminties kelio pradžios ir pabaigos – prieš 80 metų tūkstančiai sunaikintų, atskirų, nepakartojamų pasaulių – šviežia žaizda, turinti liudininkus, įamžinimą, budinanti užuojautą, turinti geruosius žmones vienijantį faktorių, jog svetimo skausmo nebūna...

Arūnas Mikalauskas

Klaipėdos r. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos

Istorijos ir pilietiškumo pagrindų mokytojas